

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

KOMISIJA ZA IZVAJANJE ZAKONA O POPRAVI KRIVIC

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 53 29

F: 01 369 57 69

E: gp.mp@gov.si

www.mp.gov.si

Osebe iz Italijanske republike, ki so upravičenci po Zakonu o popravi krivic iz leta 1996 – stališče Komisije Vlade RS za izvajanje Zakona o popravi krivic

Zakon o popravi krivic (krajše ZPKri, Ur. list RS, št. 70/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US in 92/07) je bil sprejet leta 1996 in se izvaja od leta 1997 dalje. Prve vloge italijanskih državljanov, ki so pobegnili iz ozemlja sedanje Republike Slovenije, so na naslov Ministrstva za pravosodje, Komisije Vlade RS za izvajanje zakona o popravi krivic, Župančičeva 3, Ljubljana, bile vložene že leta 2010.

Komisija Vlade Republike Slovenije za izvajanje Zakona o popravi krivic (v nadaljevanju: Komisija) deluje od 11. 9. 1997, ko je bila ustanovljena. Več informacij je dostopnih [tukaj](#).

Upravičenci do statusa po Zakonu o popravi krivic (ZPKri) so: bivši politični zapornik, žrtev povojnega protipravnega odvzema življenja in svojec žrtve povojnega protipravnega odvzema življenja.

Bivši politični zaporniki po tem zakonu so vse osebe, ki so bile v času **od 15. 5. 1945 do 2. 7. 1990 na ozemlju sedanje Republike Slovenije** neopravičeno in v nasprotju z načeli in pravili pravne države, zaradi razrednih, političnih ali ideoloških razlogov:

- obsojene v sodnem ali upravnokazenskem postopku na kazen odvzema prostosti ali jim je bila prostost odvzeta v teku teh postopkov, če je odvzem prostosti tej osebi temeljil na podlagi predpisov iz 3. člena tega zakona ali drugih predpisov,
- osebe, ki so bile v upravnokazenskem postopku, zaradi prekrška, kaznovane na odvzem prostosti ali jim je bil izrečen ukrep določitve prebivališča, ali so bile poslane na opravljanje družbeno koristnega dela zaradi prevzganja in tudi osebe, zoper katere je bil uporabljen ta ukrep brez upravnokazenske odločbe, na podlagi odločitve upravnega organa, če je bil zakon zlorabljen na zgoraj opisan način.

V skladu z mnenjem o uporabi nekaterih določb Zakona o popravi krivic, ki ga je podala Vlada Republike Slovenije, Služba za zakonodajo, št. 702-03-4/98-S dne 22.7.1998, so v opredelitvi statusa bivšega političnega zapornika, cit.: »... zajete vse osebe ne glede na starost, torej tudi otroci in mladoletne osebe. Pri tem tudi ni pomembno, ali so bile te osebe v zaporih oziroma taboriščih na območju sedanje Republike Slovenije ali na območjih drugih držav, na primer na območjih drugih republik nekdanje SFRJ ali, če so bile izgnane kot pripadniki nemške narodnosti, v taboriščih na območju sedanje Republike Avstrije ali Zvezne republike Nemčije«.

Glede na to so upravičenci do statusa bivšega političnega zapornika po ZPKri tudi osebe iz Italijanske republike, tedaj jugoslovanski državljani, ki so jim bili zgoraj omenjeni politični ukrepi povzročeni na ozemlju sedanje Republike Slovenije, v času od 15. 5. 1945 do 2. 7. 1990.

Po [Poročilu Slovensko-italijanske zgodovinske kulturne komisije, obdobje 1945–1956, Koper, 25. 7. 2000](#)) naj bi se pred zgoraj navedenimi političnimi ukrepi s sedanjega ozemlja Republike Slovenije v Italijo izselilo ali pobegnilo 27.000 optantov po Pariški mirovni pogodbi in neugotovljeno število beguncev.

Komisija odloča le o statusu po ZPKri in pravici do odškodnine. Pravno stanje statusa po ZPKri Komisija ugotavlja na podlagi uradnih evidenc slovenskih in italijanskih upravnih organov. Okoliščine in pogoje za priznanje statusa po ZPKri, ki iz uradnih evidenc niso razvidni ali uradne evidence glede tega ne obstajajo, lahko stranka dokaže s predložitvijo vsaj dveh prič, ki jih zasliši pristojno okrožno

sodišče v Sloveniji. Praksa Komisije izvira iz zgoraj navedenega pravnega mnenja Službe Vlade RS za zakonodajo, ki ga je Komisija pridobila v prvih letih svojega delovanja.

Odškodnino za telesno in duševno trpljenje na podlagi sklepa Komisije o priznanju statusa po ZPKri nato odmerja in izplačuje Slovenski državni holding d. d. (SDH) po Zakonu o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja (ZSPOZ).

Stališče Komisije:

Izhajajoč iz oblastno urejenega stanja (Mirovna pogodba z Italijo z dne 10. 2. 1947, ki je stopila v veljavo 15. 9. 1947, Seznam optantov za italijansko državljanstvo po Pariški mirovni pogodbi z Italijo iz leta 1947, sestavljen v Republiškem sekretariatu za notranje zadeve SRS, Londonski memorandum iz leta 1954, Osimski sporazum, Rimski sporazum (1983), ZPKri) optanti zaradi same izjave o opciji za italijansko državljanstvo in posledično zaradi izselitve (optiranja) niso upravičenci po ZPKri, saj so se sami, prostovoljno in zavestno odločili (kvalificirana opcija) za italijansko državljanstvo. Na tedanji KLO oz. na Generalni konzulat SFRJ v Milanu so podali opsijsko izjavo za italijansko državljanstvo po prej naštetih mednarodnih mirovni pogodbah in italijansko državljanstvo obdržali pod določenimi pogoji. Vpisani so v Seznamu optantov za italijansko državljanstvo po Mirovni pogodbi z Italijo iz leta 1947, ki ga je sestavil tedanji RS za notranje zadeve SR Slovenije decembra 1973 (Arhiv R Slovenije, signatura AS 1931, tehnične enote 1061). Podatki o optantih se nahajajo tudi v Pokrajinskem arhivu Koper in v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici.

Iz cone B v cono A Julijske krajine in STO ter kasneje iz ozemlja sedanje Republike Slovenije v Italijo so se optanti izselili kot italijanski državljani, v skladu z mednarodnimi mirovnimi pogodbami, ki so subjekt mednarodnega prava in veljajo še danes. Izseliti so se morali v roku enega leta po podpisu izjave o opciji / preselitvi. Ministrstvo za notranje zadeve LR Slovenije in nekaj tudi LR Hrvatske ter kasneje MNZ SFRJ jim je ob izpolnjevanju ustreznih pogojev izdalo pismeno odločbo.

O navedenem je potrebno obvestiti slovenska in italijanska diplomatska predstavništva. Generalni konzulati Republike Slovenije v Italiji so posameznikom, slovenskim državljanom in državljanom slovenske narodnosti dolžni nuditi pristojno strokovno pomoč.

Komisija priporoča pristojnim ministrstvom, da upoštevajo zgoraj navedene mednarodne pogodbe.

mag. Majda Pučnik Rudl, predsednica Komisije